

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov – 1/ **K.i, a. s.**, so sídlom Z., IČO: X. a 2/ obchodnej spoločnosti **S., s. r. o.**, so sídlom Z., IČO: X., oboch zastúpených **JUDr. J.**, advokátom spoločnosti A., s. r. o., so sídlom Š., proti žalovanému **Katastrálnemu úradu Banská Bystrica**, so sídlom Nám. Ľ. Štúra 1, Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. Po 4/2008 z 21. novembra 2008 a č. Po 5/2008 z 20. novembra 2008, o vstupe obchodnej spoločnosti **A. s.r.o.** so sídlom H., IČO: X., a jej odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S 196/2008-57 z 25. marca 2009, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky vstup obchodnej spoločnosti A. s. r. o so sídlom H., IČO: X., na strane žalovaného správneho orgánu **n e p r i p ú š ť a .**

Odvolanie podané obchodnou spoločnosťou A. s.r.o. so sídlom H., IČO: X. **odmieta.**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici zrušil rozhodnutia žalovaného č. Po 4/2008 z 21. novembra 2008 a č. Po 5/2008 z 20. novembra 2008, ako aj rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu č. 829/08 zo 16. septembra 2008 a č. 830/08 zo 16. septembra 2008 podľa § 250j ods. písm. 2 a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a veci vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Rozhodol tak po tom, čo podľa § 112 ods. 1 OSP spojil na spoločné konanie veci vedené pod sp. zn. 23S/196/2008 (preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. Po 4/2008 zo dňa 21.11.2008) a pod sp. zn. 23S/197/2008 (preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. Po 5/2008 zo dňa 20.11.2008), nakoľko ide o veci, ktoré sa týkajú tých istých účastníkov a skutkovo spolu súvisia, s tým, že konanie sa ďalej bude viesť pod sp. zn. 23S/196/2008.

Rozhodnutie vo veci samej krajský súd odôvodnil tým, že sa nestotožnil s právnym záverom žalovaného ani prvostupňového správneho orgánu – Správy katastra v Banskej Bystrici, ktorá svojimi rozhodnutiami č. 829/08 a č. 830/08 zo dňa 16.09.2008 vyhovel protestu Okresnej prokuratúry v Banskej Bystrici č. Pd 52/08 a č. Pd 79/08 zo dňa 12. augusta 2008, na základe čoho zrušila svoje vlastné rozhodnutie V 5729/2006 zo dňa 7. decembra 2006 o povolení vkladu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcami zo dňa 9. novembra 2006 týkajúcich sa pozemkových nehnuteľností, ako i stavieb na nich postavených, zapísaných na LV č. X. kat. úz. B., nakoľko došlo k porušeniu § 59a Obchodného zákonníka (ďalej len „ObZ“).

Podľa názoru krajského súdu je záver správneho orgánu, aj keď vychádzal z právneho názoru okresného prokurátora vyjadrenom v príslušných protestoch, nesprávny a mylne vykladajúci platné ustanovenie § 59a ObZ účinného v čase uzatvárania zmluvy. Plne sa preto krajský súd stotožnil s právnym názorom žalobcov vyjadreným v žalobe, majúc za to, že v danom prípade zmluva, ktorá bola predmetom vkladového konania nemá charakter zmluvy, ktorá by bola uzatvorená so zakladateľom spoločnosti, ktorá nadobúda majetok alebo spoločníkom za protihodnotu vo výške najmenej 10 % hodnoty základného imania tak, ako to vyplýva zo zákonného ustanovenia § 59a ObZ. Práve naopak, podľa názoru krajského súdu ide o čistý zmluvný vzťah ohľadne nadobúdania nehnuteľného majetku medzi dvoma nezávislými spoločnosťami, pričom ani skutočnosť, že v oboch figurujú ako konatelia osoby s rovnakým priezviskom a bydliskom, neopravňuje konštatovanie, že došlo k naplneniu podmienky ustanovenia § 59a ods. 1 ObZ a z toho teda vyplýva, že na ňu nemôžu zákonite nadväzovať ani podmienky tak, ako sú tieto uvedené v ďalších odsekoch 2, 3, 4. Výnimkou by bolo použitie ods. 3 citovaného zákona v prípade, že by sa zistilo, že by išlo o zmluvu, ktorú spoločnosť uzatvára s osobami, ktoré sú blízke zakladateľom alebo spoločníkom spoločnosti, alebo ktoré sú ovládajúcimi osobami alebo ovládanými osobami zakladateľov alebo spoločníkov spoločnosti. V danom prípade ani táto skutočnosť nebola naplnená, pretože zmluvný vzťah uzatvárali dve spoločnosti a nie spoločnosť s niektorou s vymenovanou osobou v citovanom ustanovení § 59a ods. 3 ObZ.

Krajský súd sa zaoberal aj otázkou, či vzhľadom na skutočnosť, že došlo k zrušeniu pôvodného vkladového konania, že sa toto vkladové konania v podstate obnoví, a teda opätovne meritórne vo veci rozhodne, by nebolo na mieste žalobu zamietnuť ako neprípustnú, neučinil tak, lebo napadnutým rozhodnutím došlo k zásahu do výkonu práv a oprávnení účastníkov konania, usúdil krajský súd, že výkon nadobudnutých práv by mohol byť vážne ohrozený, že by mohlo dôjsť k vážnej destabilizácii založeného právneho vzťahu, k narušeniu princípu právnej istoty, a preto potom na základe žaloby dospel k záveru, že je potrebné napadnuté rozhodnutia zrušiť.

Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcom na trovách konania sumu vo výške 1.131,28 eur k rukám právneho zástupcu žalobcov v lehote troch dní, vzhľadom na to, že boli v konaní úspešní (§ 250k ods. 1 OSP).

Dňa 2.4.2009 obchodná spoločnosť A. s.r.o., H., Slovenská republika, IČO: X., v zmysle a v súlade s ustanoveniami § 93 OSP zahlásila vstup do konania sp. zn. 23S 196/2008 ako vedľajší účastník na strane žalovaného Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici. Svoj vstup do konania odôvodnila tým, že bola podávateľom podnetov na podanie protestov prokurátora v predmetných veciach, t.j. podnetov, na základe ktorých došlo k zrušeniu nezákonných rozhodnutí vydaných Správou katastra Banská Bystrica a Správou katastra Z. o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech spoločnosti S. s.r.o., Z., IČO: X. k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. X. v k.ú. B. a LV č. X. v k.ú. S., a tiež k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. X. a LV č. X., obe v k.ú. Z., že podala na Okresnom súde v Banskej Bystrici návrh na začatie konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vo veci sp.zn. 63Cb/193/2008, v rámci ktorého je súdnou žalobou žiadané, aby súd určil, že vlastníkom predmetných nehnuteľností je K., a. s. a nie spoločnosť S. s.r.o. a že ako subjekt, ktorý nadobudol 45% akcií a tomu zodpovedajúci majetkový podiel v K.i a. s. preukázateľne realizovala ešte celý rad ďalších úkonov a opatrení, s cieľom dosiahnuť prinavrátenie a zachovanie hodnoty majetku K.i a. s. tak, aby bol zvrátený stav „tunelovania“ majetku v tejto spoločnosti, ktorý tu evidentne nastal. Mala preto za to, že má nespochybniteľný právny záujem na výsledku predmetného súdneho konania s tým, že je v pozícii vedľajšieho účastníka podporiť v konaní Katastrálny úrad v Banskej Bystrici ako žalovaného účastníka a dosiahnuť stav, aby súd podanú žalobu zamietol, nakoľko rozhodnutie a postup správneho orgánu (orgánov) v prejednávanej veci bol plne v súlade so zákonom (§ 250j ods. 1 OSP). Takéto zaujatie podpornej pozície vo vzťahu ku Katastrálnemu úradu v Banskej Bystrici a jeho rozhodnutiam je plne opodstatnené, keďže

K., a. s. sa podľa všetkých tomu nasvedčujúcich skutočností ako žalobca sa cestou svojho právneho zástupcu JUDr. P. snaží dosiahnuť ten stav, aby došlo k zrušeniu takých opodstatnených rozhodnutí správnych orgánov, ktorými aj s prispením spoločnosti A. s.r.o. cestou podnetov a následných protestov prokurátora bola zvrátená nezákonnosť na Strane správy katastra Banská Bystrica a Z., spočívajúca v akceptovaní nelegitímnych prevodov nehnuteľností z majetku K. a. s. na spoločnosť S. s.r.o. (inými slovami „tunelovanie“ majetku formou prevodov, v rámci ktorých Ing. M. bez súhlasu akcionára vlastniaceho 45% podiel /v spoločnosti K. a. s./ ako predseda predstavenstva svojvoľne v mene spoločnosti prevádzal nehnuteľnosti do vlastníctva spoločnosti S. s.r.o., v ktorej je jedinou spoločníčkou a konateľkou jeho manželka – E.).

Na základe oznámenia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 16.5.2009, že dňa 25.03.2009 – na pojednávaní, bolo súdom vyhlásené rozhodnutie a žiadosť o vstup do konania bola súdu doručená dňa 02.04.2009, t. j. už po vyhlásení rozhodnutia, podala obchodná spoločnosť A. s.r.o. „**v mene žalovaného Katastrálneho úradu Banská Bystrica ako konateľ bez príkazu**“ dňa 18. mája 2009 proti rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 23S/196/2008-57 zo dňa 25.marca 2009 odvolanie dôvodiac tým, že Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil (§ 205 ods. 2 OSP písm. f/). Mala za to, že Krajský súd v Banskej Bystrici pri svojom rozhodnutí a rozhodovaní postupoval nie tak, aby práva, oprávnené záujmy a spravodlivosť boli chránené a vyzdvihnuté, ale tak, aby pod prikrývkou alibistických konštatovaní a „skrývaní“ sa za rozbor § 59a Obchodného zákonníka bolo umožnené (a teda súdom odobrené) prevádzať na škodu akcionárov majetky z akciovej spoločnosti do spoločnosti s ručením obmedzeným. Žiadala aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozhodol tak, že zmení napádané rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici tak, že vysloví, že žaloba podaná žalobcom v 1. a 2. rade sa zamieťa.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k oznámeniu o vstupe do konania a k odvolaniu uviedol, že z jeho pohľadu je nesporné, že obchodná spoločnosť A. s.r.o. má právny záujem na výsledku konania, nakoľko je evidentné, že žalobcovia previedli majetok zo Zvolenskej železničnej a. s., právneho predchodcu K. a. s. Košice, ktorej predsedom predstavenstva a zakladateľom bol Ing. M., ktorej akcionárom je A. s.r.o. na S. s.r.o. Bratislava, ktorej jediným spoločníkom je jeho manželka E.

Poukázal pritom na to, že je evidentné, že Katastrálny úrad v Banskej Bystrici je využívaný v tomto prípade k tomu, aby si dve obchodné spoločnosti jeho prostredníctvom vybavovali vlastné spory.

Tiež poukázal na to, že vyhovel protestom Okresného prokurátora v Banskej Bystrici z toho dôvodu, že sa domnieval, že v konaniach Správy katastra Banská Bystrica V5729/2006 a V 5730/2006 došlo k porušeniu zákona a mal záujem odstrániť nezákonný právny stav.

Keďže Krajský súd v Banskej Bystrici skonštatoval, že zo strany Správy katastra Banská Bystrica k porušeniu zákona nedošlo, katastrálny úrad nepovažuje za potrebné, aby sa vyjadroval k odvolaniu A. s.r.o. ani k vyjadreniu žalobcov. Bol však toho názoru, že súdne orgány pri výklade Obchodného zákonníka vzhľadom na znenie jeho §-u 1 ods. 2 a znenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého „výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi“ by mal uplatňovať také interpretačné pravidlá pri výklade právnych predpisov, ktoré by rešpektovali dobré mravy.

Podľa žalovaného A. s.r.o. koná sám za seba a v konaní má rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania, preto žiadal, aby vec bola prejednávaná bez jeho účasti a trovy konania znášali obaja účastníci konania zo svojho.

Žalobcovia vo svojom písomnom vyjadrení došlým dňa 20.7.2009 namietali, že podanie obchodnej spoločnosti A. s.r.o., ktorým oznamuje: „...vstupuje ako vedľajší účastník do konania sp.zn. 23S/197/2008 na stranu žalovaného subjektu“ nie je možné považovať za splnenie procesných predpokladov, ktoré si platný vstup vedľajšieho účastníka do konania vyžaduje. Poukázali na to, že podanie spoločnosti A. s.r.o. bolo Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako súdu prvostupňovému doručené 2.4.2009, teda až následne potom, kedy bolo rozsudkom zo dňa 25.03.2009, sp.zn. 23S/196/2008, v predmetnej veci meritórne rozhodnuté. Nie je preto jasné, ako by o prípadnom povolení vstupu vedľajšieho účastníka mal rozhodnúť prvostupňový súd, keďže vo veci meritórne rozhodol. O povolení vstupu vedľajšieho účastníka by tak zrejme rozhodoval v prípadnom odvolacom konaní odvolací súd. Žiaden z účastníkov konania však odvolanie nepodal.

Podľa žalobcov za pozornosť stojí aj úvaha o tom, prečo o vstup do konania ako vedľajší účastník nežiadala spoločnosť A. s.r.o. pred rozhodnutím prvostupňového súdu. Údajne existujúce dôvody na pripustenie vedľajšieho účastníka do konania, ktoré v podaní uvádza, už existovali aj pred rozhodnutím prvostupňového súdu. Jej konanie sa preto javí ako špekulatívne a účelové.

Ak by aj podanie spoločnosti A. s.r.o. bolo považované za návrh na povolenie vstupu vedľajšieho účastníka do konania, žalobcovia majú za to, že neexistujú dôvody, pre ktoré by bolo možné povoliť vstup spoločnosti A. s.r.o. ako vedľajšieho účastníka do konania. Platí, že predpokladom účasti vedľajšieho účastníka je existencia právneho záujmu na výsledku konania, t.j., že jeho právne postavenie bude ovplyvnené výsledkom sporu. Skutočnosti, ktorými spoločnosť A. s.r.o. odôvodňuje svoj „vstup do konania“, podľa názoru žalobcov neobstoja. Ani to, že spoločnosť A. s.r.o. podala podnety na podanie protestov prokurátorov, ani to, že podala návrh na začatie konania na určenie vlastníckeho práva na Okresný súd v Banskej Bystrici, sp.zn. 63Cb/193/2008, neodôvodňuje existenciu právneho záujmu na výsledku konania na jej strane. Nie je zrejme ako by vyhovie resp. zamietnutie žaloby zo strany súdu ovplyvnilo jej právne postavenie. Podanie spoločnosti A. s.r.o. bližšie zdôvodnenie uvedeného neobsahuje. Spoločnosť A. s.r.o. nie je v žiadnom právnom vzťahu s K., a. s.. Aj prípadné zmeny v majetkových hodnotách nemajú, resp. nebudú mať vplyv na právne postavenie spoločnosti A. s.r.o., teda zámer byť vedľajším účastníkom konania nie je podľa názoru žalobcov opodstatnený. Tvrdili, že spoločnosť A. s.r.o. nebola a ani nie je akcionárom K., a. s.. Ak tvrdí, že „nadobudla 45% akcií a tomu zodpovedajúci majetkový podiel v K., a. s., tak opomína podstatnú skutočnosť, že išlo o neplatné nadobudnutie a v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I, sp.zn. 29Cb/246/07, sa K., a. s. ako navrhovateľ domáha vyslovenia neplatnosti zmluvy o kúpe akcií, titulom ktorej spoločnosť A. s.r.o. údajne akcie K.i nadobudla. Záverom žalobcovia poukázali na to, že nie je jasné, v akej „pozícii“ v predmetnom konaní sa spoločnosť A. s.r.o. snaží vystupovať, keď na jednej strane podaním zo dňa 15.5.2009 ako „konateľ bez príkazu“ podáva za Katastrálny úrad Banská Bystrica odvolanie proti prvostupňovému rozsudku. Na druhej strane oznamuje, že je v konaní vedľajším účastníkom so všetkými procesnými právami a povinnosťami v súdnom konaní. Podľa žalobcov konanie spoločnosti A. s.r.o. pôsobí prinajmenšom ako účelové. Snaží sa teda účelovým použitím hmotnoprávných, ako aj procesných inštitútov zasahovať do konania, v ktorom nevystupuje ako jeho účastník a to zo zámerom dosiahnutia vlastných, pre nás neznámych, záujmov.

Žalobcovia preto navrhli, aby súd podanie spoločnosti A. s.r.o. odmietol alebo vzhľadom na absenciu dôvodov rozhodol o neprípustnosti jej vstupu do konania ako vedľajšieho účastníka a zároveň ju zaviazal k úhrade trov konania.

Písomným podaním došlým 13.8.2009 žalobcovia reagovali na vyjadrenie žalovaného považujúc jeho tvrdenie o akcionárskych pomeroch žalobcu v 1. rade za nesprávne, zjavne predčasne, nakoľko na Okresnom súde Košice I prebieha konanie, sp.zn. 29Cb/246/07, v ktorom sa žalobca v 1. rade domáha vyslovenia neplatnosti zmluvy o kúpe akcií, titulom ktorej spoločnosť A. s.r.o. údajne akcie žalobcu v 1. rade nadobudla.

Za nesprávny považovali aj názor žalovaného, že spoločnosť A. s.r.o. má právny záujem na výsledku súdneho konania. Platí, že predpokladom účasti vedľajšieho účastníka je existencia právneho záujmu na výsledku konania, t.j., že jeho právne postavenie bude ovplyvnené výsledkom sporu, a v danom prípade nie je zrejmé, ako by vyhovenie resp. zamietnutie žaloby ovplyvnilo právne postavenie spoločnosti A. s.r.o.. Spoločnosť A. s.r.o. nie je v žiadnom právnom vzťahu so žalobcom v 1. rade, teda prípadné zmeny v majetkových hodnotách nemajú, resp. nebudú mať vplyv na právne postavenie spoločnosti A. s.r.o.

Žalobcovia majú za to, že podanie žalovaného dáva odpoveď aj na otázku vzťahu žalovaného k podaniu spoločnosti A. s.r.o., ktorým ako „konateľ bez príkazu“ podáva za žalovaného odvolanie proti prvostupňovému rozsudku, keď žalovaný „nepovažuje za potrebné“, aby sa k odvolaniu spoločnosti A. s.r.o. vyjadril, čím nesporne potvrdil, že „odvolanie“ spoločnosti A. s.r.o., nepovažujú za podanie vo veci v „ich mene“ pričom sa s ním ani nestotožňuje. Uvedené potvrdzuje to, že v konaní nebolo zo strany účastníkov konania podané žiadne odvolanie. Odvolací súd by mal preto odvolanie spoločnosti A. s.r.o., ako „konateľa bez príkazu“, odmietnuť z dôvodu, že bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Ak žalovaný záverom tvrdí, že „vzhľadom na to, že A. s.r.o. koná sám za seba a v konaní má rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania...“, opomína ten fakt, že spoločnosť A. s.r.o. nie je vedľajším účastníkom konania.

Vzhľadom na to, že spoločnosť A. s.r.o. nekoná v mene žalovaného a svojimi podaniami spôsobuje vznik trov konania, žalobcovia opätovne navrhli, aby ju odvolací súd k ich úhrade zaviazal.

Vyjadrenia účastníkov Najvyšší súd Slovenskej republiky zaslal aj spoločnosti A. s.r.o., ktorá v replike na tieto vyjadrenia polemizujúc s názorom žalobcov zopakovala, že spoločnosť má ako vedľajší účastník nepochybne právny záujem na výsledku sporu, ktorý je daný aj tým, že výsledok sporu (ktorým de facto súd najvyššej inštancie môže buď odobriť „tunelovanie“ majetku alebo predmetné úkony lége artis znegovať) priamo ovplyvní okruh práv spoločností A. s.r.o. minimálne v tom smere, že spoločnosť ako subjekt, na ktorý boli riadne prevedené akcie toho času už „vytunelovanej“ spoločnosti, v prípade konvalidácie tohto aktu zbavenia majetku (tzn. ak nedôjde k zamietnutiu žaloby proti rozhodnutiu Katastrálneho úradu Banská Bystrica, ktorým boli zrušené nezákonné rozhodnutia povoľujúce prevody nehnuteľností medzi žalobcom v I. a II. rade) nebude môcť relevantne oceniť majetkové akcionárske práva v akciovej spoločnosti.

Dokiaľ ide o konanie bez príkazu uviedla, že takýto postup za predpokladu hrozacej ujmy na právach či majetku zákon výslovne umožňuje, a spoločnosť A. s.r.o. túto možnosť konať v zákonných medziach za iného vzhľadom na oznámenie Katastrálneho úradu Banská Bystrica o úmysle nepodať odvolanie využila. Nakoľko v predloženej podaní Katastrálneho úradu Banská Bystrica doručeného na Najvyšší súd SR dňa 30.07.2009 nedošlo k výslovnému odmietnutiu úkonu odvolania, ktoré v jeho mene ako konateľ bez príkazu podala spoločnosť A. s.r.o., mala za to, že predmetné odvolanie je nutné považovať a nahliadať naň ako na odvolanie podané účastníkom konania, t.j. podané Katastrálnym úradom Banská Bystrica, a preto na strane súdu je povinnosť sa meritórne týmto odvolaním zaoberať a rozhodnúť o ňom.

Podľa právneho presvedčenia spoločnosti A. s.r.o. by nasledujúci sled v konaní mal byť taký, že o podanom odvolaní bude súd najvyššej inštancie rozhodovať meritorne ako o odvolaní, ktoré podal účastník konania, t.j. žalovaný a v rámci odvolacieho konania vzhľadom na existenciu právneho záujmu na výsledku konania bude so spoločnosťou A. s.r.o. jednané ako s vedľajším účastníkom na strane žalovaného (= súd v prípade nutnosti kladne rozhodne o prípustnosti vedľajšieho účasti z dôvodu že JUDr. P. sa ho snažil vo svojom podaní spochybniť).

Čo sa týka konečného verdiktu po meritórnom prejednaní odvolania (a celej veci), trvala na obsahu a záveroch vo veci podaného odvolania, a zároveň dala tiež do pozornosti stav existencie bezpodielového spoluvlastníctva manželov T. prihliadnutím na ich spoločné majetkové aktíva a tým absolútne zjavnú prepojenosť.

Mala za to, že najvyšší súd z moci svojej autority, s očakávaním rozhodovania predovšetkým v medziach spravodlivosti ale zároveň aj s príznačným nadhľadom (vo vzťahu napr. k odlišnému posúdeniu dogmatického uplatňovania zákonnej definície § 59a Obchodného zákonníka tak, ako učinil senát Dr. Bradáča v rámci prvostupňového konania, výsledkom čoho bolo absurdné konštatovanie o tom, že prevody medzi firmami kde sú v každej z nich výlučne zaangažovaní manžel a manželka je v poriadku, lebo definícia na to nespadá) vydá také rozhodnutie, ktorým zmení napádané rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici a vysloví, že žaloba podaná žalobcom v I. a II. rade sa zamietá.

Záverom uviedla, že s prihliadnutím na fakt, že dňa 24.08.2009 žalovaný účastník na Najvyšší súd SR podal aj odvolanie v inej právnej veci vedenej na prvom stupni pred Krajským súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 24S/8/2008, ktorá skutkovo, vecne a osobou účastníkov bezprostredne súvisí s touto vecou, v rámci pokračovania v konaní bez príkazu za účastníka konania – Katastrálny úrad Banská Bystrica týmto prostredníctvom spoločnosti A. s.r.o. vyjadruje žalovaný účastník konania – Katastrálny úrad Banská Bystrica svoj súhlas k tomu, aby prejednávacia vec 6Sžo/253/2009 bola v rámci odvolacieho konania spojená s uvedenou vecou na spoločné konanie a rozhodnutie (v zmysle § 246c, § 211 (2) a § 112 Občianskeho súdneho poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 250 ods. 2 a 214 ods. 1, 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a dospel k záveru, že podaniam spoločnosti A. s.r.o. nie je možné vyhovieť. Pre svoje rozhodnutie o tejto procesnej otázke týkajúcej sa žiadosti spoločnosti A. s.r.o. vstúpiť do konania v procesnom postavení vedľajšej účastníčky, si vyžiadala i stanoviská účastníkov konania k tejto žiadosti, ku ktorým sa spoločnosť A. s.r.o. mala možnosť sa vyjadriť, ktorú možnosť aj využila písomným podaním z 25.8.2009.

Podľa § 244 ods. 1 a 2 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie a postup správneho orgánu“).

Podľa § 244 ods. 3 veta prvá OSP rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb priamo dotknuté.

V danom prípade je predmetom konania preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného správneho orgánu, konkrétne rozhodnutí Katastrálneho úradu Banská Bystrica,

ktorými boli potvrdené rozhodnutia Správy katastra v Banskej Bystrici vydaným na základe protestu prokurátora.

Podľa § 247 ods. 1 a 2 OSP podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného, v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 250 ods. 1 OSP účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 250 ods. 2 OSP žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podat' žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.

Podľa § 250 ods. 3 OSP ak sa rozhodnutím a postupom správneho orgánu cítia na svojich právach ukrátené viaceré osoby, môžu podať spoločnú žalobu. Účastníkom konania sú tiež tí, na ktorých sa pre nerozlučné spoločenstvo práv so žalobcom musí tiež vzťahovať rozhodnutie súdu (§ 91 ods. 2).

Podľa § 250 ods. 4 OSP pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je žalovaným správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni.

V konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia žalovaným správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni, teda v danom prípade je ním Katastrálny úrad Banská Bystrica.

Obchodná spoločnosť A. s.r.o., H. sa svojím návrhom zo dňa 1.4.2009, došlým súdu prvého stupňa dňa 2.4.2009, domáhala, aby súd pripustil jej pristúpenie do konania ako vedľajšej účastníčky na strane žalovaného a následne podala odvolanie proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S 196/2008-57 z 25. marca 2009 nie však vo svojom mene, ale „v mene žalovaného Katastrálneho úradu Banská Bystrica ako konateľ bez príkazu“ ešte v lehote, ktorá mu na podanie odvolania plynula.

Rozsudok krajského súdu bol vydaný v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (správne súdnictvo), a to konkrétne v konaní, ktoré je legislatívne upravené v piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (§ 247 až § 250k), t. j. v konaní „o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“. Z tohto hľadiska je podľa názoru najvyššieho súdu potrebné skúmať aj podania spoločnosti A. s.r.o., a to so zohľadnením špecifického účelu tohto druhu konania. Základná charakteristika tohto druhu správneho súdnictva je vymedzená v § 247 ods. 1 OSP, v zmysle ktorého sa podľa ustanovení druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal „zákonnosť“ tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 246c OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. (...)

Podľa § 93 ods. 1 OSP ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Vedľajší účastník môže vystupovať iba v sporovom konaní, v ktorom účastníci vystupujú v postavení navrhovateľa a odporcu, okrem konania o rozvod manželstva, o neplatnosť manželstva, o určenie, či tu manželstvo je, alebo nie je.

Predpokladom účasti vedľajšieho účastníka je existencia právneho záujmu na výsledku konania, t. j., že jeho právne postavenie bude ovplyvnené výsledkom sporu. Na výsledku už začatého, ale doteraz ešte právoplatne neskončeného konania môže mať záujem aj osoba, ktorá nie je ani jeho účastníkom, ani jedným zo spoločníkov, ak sa jej výsledok konania podľa hmotného práva napriek tomu týka. Preto zákon dovoľuje, aby táto osoba vstúpila do konania pred súdom prvého i druhého stupňa na strane toho účastníka, na víťazstve ktorého má záujem a ktorému chce svojimi procesnými úkonmi pomáhať. Túto tretiu osobu vstupujúcu do konania za uvedených podmienok zákon nazýva vedľajším účastníkom (§ 93 OSP).

O vstupe vedľajšieho účastníka do konania súd spravidla rozhodovať nemusí. Rozhoduje o tom len vtedy, ak niektorý z účastníkov namietol jeho neprípustnosť (§ 93 ods. 2 OSP).

V správnom súdnictve je primeraná aplikácia § 93 OSP problematická, pretože, ako je uvedené vyššie, vedľajšie účastníctvo predpokladá spor (súkromnoprávny) a právny záujem na výsledku tohto sporu.

Naproti tomu základným cieľom, resp. poslaním konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (v rámci ktorého bol vydaný aj rozsudok krajského súdu) je preskúmať „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale len preskúmať „zákonnosť“ ich rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Inými slovami povedané, treba vziať do úvahy, že správny súd „nie je súdom skutkovým“, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy. V preskúmaacom konaní štátny orgán súdnej moci, ktorý je pánom zákona a zákonnosti („iura novit curia“), posudzuje „zákonnosť“ postupov a rozhodnutí štátnych orgánov verejnej správy, pričom intervencia tretieho subjektu súkromného charakteru do tohto vzťahu štátnych mocí, v záujme podpory „právneho názoru“ jednej z nich, je bez právneho významu (bližšie k tomu napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. II. ÚS 197/07 - 44 z 21. februára 2008).

Vyššie citované zákonné ustanovenie § 246c ods. 1 veta prvá OSP umožňuje, aby sa na konania podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku primerane aplikovali aj ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku, avšak iba za predpokladu, že určitá otázka nie je v V. časti Občianskeho súdneho poriadku upravená „priamo“, pričom podľa názoru najvyššieho súdu do okruhu takýchto otázok (t. j. „priamo“ neupravených v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku) nespadá otázka účastníkov, resp. vedľajších účastníkov konania. Najvyšší súd tak dospel k záveru, že na účely konania podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku zákonodarca jednoznačne vymedzil okruh účastníkov tohto konania a možnosťou pribratia do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením

správneho rozhodnutia dotknuté (§ 250 ods. 1 veta druhá OSP), avšak bez možnosti prístúpenia tretích osôb do konania (napr. aj v procesnom postavení vedľajšieho účastníka), pričom tento záver, aj vzhľadom na skutočnosť, že žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu môžu podať nielen účastníci správneho konania, ale podľa druhej vety ustanovenia § 250 ods. 2 OSP môže žalobu podať aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.

Teda základným predpokladom prípustnosti vedľajšieho účastníka v správnom súdnictve by malo byť, aby vedľajší účastník bol takým účastníkom už v konaní, v ktorom bolo vydané preskúmané rozhodnutie, alebo ak sa ho takého konanie bezprostredne dotýka. T.j. v zmysle zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok v znení neskorších predpisov /ďalej len „správny poriadok“/ by mal byť aspoň tzv. zúčastnenou osobou (§ 15a správneho poriadku), nakoľko v správnom konaní na rozdiel od občianskeho súdneho konania nevystupujú ďalšie subjekty (napr. vedľajší účastník alebo účastník pre určitý úsek konania).

Obchodná spoločnosť A. s.r.o., právny záujem na výsledku sporu preukazovala podaním podnetov na okresnú prokuratúru na podanie protestu prokurátora vedením obchodnoprávneho sporu o určenie vlastníctva na Okresnom súde v Banskej Bystrici a nadobudnutím 45% akcií žalobcu v 1. rade, ktoré je však sporné a ktoré ničím nepreukázala, ktoré dôvody vzhľadom na zhora uvedené právne závery nemožno považovať za právne relevantné.

Najvyšší súd preto prístúpenie spoločnosti A. s.r.o. do konania ako vedľajšej účastníčky na strane žalovaného v zmysle ustanovenia § 244 ods. 1, 2 a 3 OSP v spojení s § 247 ods. 1, 2 OSP, s § 250 ods. 1, 2, 3 a 4 OSP s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a s § 93 ods. 1 OSP a § 211 ods. 2 OSP nepripustil.

Pokiaľ ide o odvolanie podané spoločnosťou A. s.r.o., toto odvolanie, a to nielen s ohľadom na rozhodnutie o jej neprípustení do konania ako vedľajšieho účastníka, bolo potrebné, považovať za odvolanie podané neoprávnenou osobou.

Spoločnosť A. s.r.o. vo svojich podaniach opakovane zdôrazňovala, že odvolanie podáva „v mene žalovaného Katastrálneho úradu Banská Bystrica ako konateľ bez príkazu“ a že o ňom má byť meritórne rozhodnuté ako o odvolaní, ktoré podal účastník konania, t.j. žalovaný.

K tomu treba uviesť, že „konanie bez príkazu“ (negotiorum gestio), ktoré je upravené v § 742 až § 746 Občianskeho zákonníka, je inštitútom občianskeho práva hmotného a v Občianskom zákonníku je zaradené medzi záväzkové právne vzťahy. Konanie bez príkazu spočíva v obstaraní cudzej záležitosti bez toho, aby ten, kto takto koná, mal na to oprávnenie. Pokiaľ niekto nemá oprávnenie zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných osôb na základe určitej zmluvy alebo iného práva, podľa § 3 nesmie zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných osôb. Výnimku z tejto všeobecnej zásady upravuje § 742, ktorý umožňuje takýto zásah v záujme odvrátenia hroziacej škody. Obstaranie cudzej záležitosti bez toho, aby ten, kto obstaráva túto záležitosť, mal na to príkaz, je konaním bez príkazu, ktoré § 742 nepovažuje za protiprávny úkon, ak sa toto obstaranie robí s cieľom odvrátiť hroziacu škodu. Legalita tohto zásahu do práv tretej osoby pri obstaraní cudzej záležitosti je zvýraznená tým, že ten, koho záležitosť bola obstaraná, je povinný nahradiť konajúcemu bez príkazu potrebné náklady, ktoré vynaložil na odvrátenie hroziacej škody, aj keď výsledok bez zavinenia konajúceho nenastal.

Z uvedeného je nesporné, že konanie bez príkazu nie možné použiť pre procesný postup, nakoľko občianske právo procesné a ani Občiansky súdny poriadok nepripúšťa

podanie odvolania za účastníka konania alebo v jeho mene s výnimkou procesného zastúpenia (§ 22 až § 31a OSP). Pritom ani z vyjadrenia žalovaného, ktorý sám odvolanie nepodal, explicitne nevyplýva, že by s takýmto postupom spoločnosti A. s.r.o. vyslovil súhlas, nepovažoval ani za potrebné sa k tomuto odvolaniu vyjadriť. Ani súhlas žalovaného by však nezmenil nič na tom, že odvolanie, ktoré podala iná osoba v mene účastníka ako konateľ bez príkazu, je odvolaním podaným neoprávnenou osobou.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b/ OSP odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd podľa citovaného zákonného ustanovenia v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 212 ods. 2 OSP odvolanie podané spoločnosťou A. s.r.o. odmietol.

Záverom najvyšší súd poznamenáva, že nakoľko rozhodnutia správnych orgánov boli zrušené a vec bola vrátená žalovanému na ďalšie konanie, bude potrebné sa s protestom prokurátora podanom proti rozhodnutiam Správy katastra Banská Bystrica v správnom konaní znova vypořadať. Okrem toho, že správny orgán môže konanie prerušiť (§ 29 správneho poriadku) do vyriešenia vlastníckych sporov, v prípade, že by protestu prokurátora nebolo vyhovené, môže prokurátor podať správnu žalobu podľa § 35 ods. 1 písm. b/ OSP. Z uvedeného je zrejmé, že spoločnosť A. s.r.o. nemôže byť ukrátená na svojich právach.

O náhrade trov odvolacieho konania najvyšší súd v podľa § 146 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s § 224 ods. 1 a § 246c ods. 1 veta prvá OSP vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu, nakoľko nedošlo k meritornému prejednaniu odvolania a neboli dané zákonné dôvody pre uloženie náhrady trov konania žalovanému (§ 146 ods. 2 veta prvá OSP) ani „odvolateľovi“ (§ 147 ods. 2 OSP).

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 28.októbra 2009

**JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth